Číslo jednací: 54Co 390/2007 - 324

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl jako soud odvolací v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Daniely Benešové a soudců JUDr. Zdeňka Stibrala a JUDr. Miroslava Stoklasy ve věci žalobců: **a) Společenství vlastníků jednotek, xxx čp. xxx, xxx, xxx, xxx, xxx,** se sídlem xxx, xxx, IČ: xxx, **b) Petr R.,** nar. xxx**,** bytem xxx, xxx, **c) Zdeněk Š.,** nar. xxx, bytem xxx, xxx, **d) Alžběta R.,** nar. xxx, bytem xxx, xxx, **e) Daniela Č.,** nar. xxx, bytem xxx, xxx, **f) Společenství vlastníků domu xxx,** se sídlem xxx, xxx, IČ: xxx, **g) Zdeněk B.,** nar. xxx, bytem xxx, xxx, **h) Společenství vlastníků jednotek pro dům čp. xxx,** se sídlem xxx, xxx, IČ: xxx, **i) Ing. František K.,** nar. xxx, bytem xxx, xxx, **j) Společenství vlastníků jednotek xxx,** se sídlem xxx, xxx, IČ: xxx, **k) Alena S.,** nar. xxx, bytem xxx, xxx, **l) Společenství vlastníků jednotek „bytového domu č.p. xxx – xxx" v ulici xxx, xxx,** se sídlem xxx, xxx, IČ: xxx, **m) Ing. Jiří B.,** nar. xxx, bytem xxx, xxx, **n) Jindřich S. ,** nar. xxx, bytem xxx, xxx, **o) Zbyněk V.,** nar. xxx, bytem xxx, xxx, **p) Společenství vlastníků jednotek xxx,** se sídlem xxx, xxx, IČ: xxx, **q) Květoslava V.,** nar. xxx, bytem xxx, xxx, **r) Ing. Zdeněk V.,** nar. xxx, bytem xxx, xxx, **s) Ing. Svatopluk S.,** nar. xxx, bytem xxx, xxx, **t) Květoslava S.,** nar. xxx, bytem xxx, xxx, **u) Bohumil P.,** nar. xxx, bytem xxx, xxx, **v) Jana P.,** nar. xxx, bytem xxx, xxx, **w) Ing. Daniel K.,** nar. xxx, bytem xxx, xxx, **x) Společenství pro dům xxx,** se sídlem xxx, xxx, IČ xxx, **y) Ing. Jan M.,** bytem xxx, xxx, **z) Ing. Pavla M.,** bytem xxx, xxx, **Za) Bytové družstvo xxx,** se sídlem xxx, xxx, IČ: xxx, **Zb) Bytové družstvo „xxx",** se sídlem xxx, xxx, IČ: xxx, **Zc) Společenství vlastníků jednotek v domě čp. xxx,** se sídlem xxx, xxx, IČ: xxx, **Zd) Lenka N.,** bytem xxx, xxx, všichni zastoupeni JUDr. Alenou Bányaiovou, CSc., advokátkou se sídlem Praha 1, Platnéřská 4, proti žalovanému: **Hlavní město Praha,** se sídlem Praha 1, Mariánské náměstí 2, IČ: 00064581, zastoupené JUDr. Františkem Gebauerem, advokátem se sídlem Praha 2, Tyršova 7, o zdržení se imisí hluku, k odvolání žalobců proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 17.4.2007, č.j. 13 C 251/2006 – 147 takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně se **p o t v r z u j e** .

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení a řízení o mimořádných opravných prostředcích.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu, kterou se žalobci na žalovaném domáhali, aby se zdržel rušení hlukem pocházejícím z provozu na pozemní komunikaci – ulici xxx, konkrétně mezi ulicí xxx a xxx tak, aby v denních hodinách hladina hluku ve venkovních prostorech nepřesáhla 60 dB a ve vnitřních prostorech 45dB a v nočních hodinách pak 50dB ve vnějších prostorech a 35dB ve vnitřních prostorech a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení.

Po provedeném dokazování vzal obvodní soud za prokázané, že žalobci jsou aktivně legitimováni k podání žaloby na ochranu svého vlastnického práva vůči žalovanému jako vlastníku komunikace, která je zdrojem imisí hluku, jež svou intenzitou přesahují zákonem stanovené přípustné hygienické normy a dochází tak k obtěžování žalobců. Obvodní soud konstatoval, že žalobci se domáhají ochrany svého vlastnického práva dle ust. § 126 ve spojení s ust. § 127 odst. 1 obč. zák. Tímto ustanovením je upraveno omezení vlastnického práva ve prospěch jiného vlastníka, přičemž musí jít o takové omezení, které na druhou stranu nevyloučí ochranu vlastnického práva rušitele. To znamená, že citované zákonné ustanovení poskytuje ochranu vlastnického práva proti obtěžování nad míru přiměřenou poměrům, kdy již zásah a jeho intenzitu nelze tolerovat. V této souvislosti neshledal důvodnou námitku žalovaného, že žalobci svým návrhem překračují meze ust. § 127 odst. 1 obč. zák., které je svou povahou negatorní, neboť směřuje k zákazu určitého chování, tedy pasivitě, rušitele pokojného stavu, žalobci však žalobou vynucují určité aktivní jednání na straně žalovaného. Dle soudu I. stupně žaloba, tak jak byla formulována, zcela vyhovuje požadavkům citovaného zákonného ustanovení, neboť žalobci žádají, aby se žalovaný zdržel rušení, aniž žádají uložení nějakého konkrétního opatření, jímž má být tohoto dosaženo. Stejně tak neshledal důvodnou námitku promlčení práva žalobců, neboť za situace, kdy obtěžování hlukem je trvalého rázu, nemůže promlčení ani započít ani promlčecí lhůta uplynout. Obvodní soud shledal, že žalobci jsou obtěžováni nadměrnou hlučností pocházející z provozu na pozemní komunikaci – ulici xxx. Shledal rovněž, že jsou po této stránce v situaci horší, než v jiných lokalitách, nicméně nejsou v této situaci sami. Podotkl, že ulice xxx, která je páteří dopravní obslužnosti v Praze, je komunikací s vysokou dopravní zátěží již po velmi dlouhou dobu a je dědictvím předchozího totalitního režimu. Komunikace je určena k obecnému užívání motorovými vozidly předem neurčeného okruhu uživatelů s kolísající intenzitou provozu, kterou nelze předem ani odhadnout. Žalovaný je sice jejím vlastníkem, nikoli však provozovatelem. Bez dalšího nemůže sám jakkoli omezovat nebo jinak regulovat provoz na ní. Dle obvodního soudu tak vzniká otázka, zda za situace, kdy žalobci jsou obtěžování hlukem z této komunikace, lze žalovanému uložit povinnost zdržet se obtěžováním hlukovými imisemi. Soud podotkl, že žalovaný není pasivní k řešení dané situace, nýbrž připravuje řešení, které především spočívá ve vybudování tzv. „Pražského okruhu“, kam by měla být odvedena stávající hustá doprava. Nicméně jedná se o řešení dlouhodobé, technicky a finančně značně náročné, a proto žalobcům nezbude, než nadále obtěžování hlukem, případně jinými imisemi strpět. Obvodní soud dospěl k závěru, že za dané situace požadavek žalobců na zdržení se imisí hluku je nereálný, neboť je nevykonatelný. Splnění takto uložené povinnosti by muselo být vykonáváno jako nezastupitelné plnění dle ust. § 351 o.s.ř. a dle obvodního soudu si sotva lze představit, jak by

takový výkon rozhodnutí mohl být proveden a zejména jak by byla zjišťována existence podmínek pro jeho případné nařízení. Dle obvodního soudu nelze ani pominout, že jakékoli opatření ke snížení hlučnosti komunikace bude vyžadovat rozhodnutí orgánů státní správy, přičemž žalovaný ve vztahu k této komunikaci rozhodovací pravomocí nadán není. Státní správu ve věcech provozu na pozemních komunikacích pokud jde o dálnice a rychlostní komunikace vykonává ministerstvo, pro silnice I. tříd pak příslušný krajský úřad, v Praze Magistrát hl.m. Prahy, jako svou přenesenou působnost. Žalobci žádané rozhodnutí by tak bylo buď vůbec nevykonatelné nebo až ve velmi vzdálené budoucnosti. Obvodní soud uzavřel, že žalovaný se jako vlastník nemůže chovat jinak, než jak se choval dosud, a proto žalobu jako nedůvodnou zamítl. O náhradě nákladů řízení rozhodl dle úspěchu ve věci za situace, kdy plně úspěšný žalovaný se vzdal práva na jejich náhradu.

Proti tomuto rozsudku podali žalobci včas odvolání, v němž soudu I. stupně především vytýkali nesprávné právní posouzení věci, jehož důsledkem pak bylo odnětí práva žalobců na spravedlivý proces a fakticky bylo popřeno jejich právo na soudní ochranu. Soud I. stupně sice na základě zjištěných skutečností nejprve konstatoval, že práva žalobců byla ohrožena, a že se domáhají jejich ochrany důvodně a zákonným způsobem. Vzápětí však, na základě své úvahy o tom, že náprava by byla zdlouhavá a finančně náročná, žalobcům ochranu jejich práva odepřel a žalobu zamítl. Žalobci se domnívají, že takovýmto postupem byla jejich ústavně zaručená práva na soudní ochranu porušena. Žalobci poukázali na to, že judikatura i odborná literatura se shodují v tom, že imise přesahující míru stanovenou právním předpisem jdou vždy nad míru přiměřenou poměrům. Někdy, vzhledem k povaze imisí a místu, v němž k nim dochází, může být nepřiměřeným obtěžováním i míra imisí nižší. Z uvedeného dle žalobců plyne, že kromě objektivního zjišťování se také přihlíží ke konkrétní situaci žalobců a podmínkám provozu, z něhož rušení vychází. Jde –li o provoz úředně schválený, respektují se účinky provozu obvyklé v podobných zařízeních na podobných místech. Tuto skutečnost žalobci respektují, když za rušení přesahující míru přiměřenou poměrům označují pouze hlukovou zátěž , která přesahuje limity stanovené příslušnými právními předpisy, včetně korekce pro okolí hlavních komunikací, kde je hluk z těchto komunikací převažující. Soud I. stupně však za přiměřený poměrům prohlásil stav, který se příčí zákonnému zákazu a poskytl tak ochranu tomu, kdo zákon porušuje proti tomu, jehož zákonem chráněná práva jsou porušována. Dle žalobců však skutečnost, že náprava protiprávního stavu je obtížná nebo může trvat delší dobu, nemůže vést k závěru, že rozsudek, kterým bude uloženo rušiteli zdržet se jednání, jež vede k protiprávnímu stavu, nelze vykonat. Navíc za situace, kdy soud vůbec nezjišťoval žádné skutečnosti, o které by své úvahy o nereálnosti požadavku žalobců opřel. Převzal toliko tvrzení žalovaného o tom, že jediným možným řešením je vybudování tzv. „Pražského okruhu“, kterým by byla doprava z ulice xxx svedena jinam. K tomu žalobci uvedli, že je obecně známou skutečnosti že nejen v Praze, ale i dalších obcích existují a jsou budována protihluková opatření. Navíc žalobci odbornými studiemi doložili, jakým způsobem lze dosáhnout omezení hlukové zátěže v dané lokalitě. Tato skutečnost nebyla ostatně ani vyvrácena důkazem, který předložil žalovaný – tj. odborným vyjádřením Ing. Josefa N., CSc. Žalobci nesouhlasili ani se závěrem soudu I. stupně o tom, že není zřejmé, jakým způsobem by se rozsudek, v případě vyhovění žalobě, vykonával. Dle jejich mínění se jedná o typický případ výkonu rozhodnutí ukládající tzv. „jinou povinnost“, mezi níž nepochybně patří i povinnost zdržet se určitého jednání. K výkonu takovéhoto rozhodnutí existuje bohatá judikatura, která dává dostatečný návod, jak v takovýchto případech postupovat. Rovněž argumentaci soudu, že opatření ke snížení hluku jsou závislá na rozhodnutí správních orgánů , považovali žalobci za zcela lichou, stejně tak jako argumentaci, že žalovaný je sice vlastníkem, nikoli však provozovatelem předmětné komunikace a nemůže do provozu na ní účinně zasahovat. Dle žalobců je na žalovaném jako

vlastníku pozemku, z něhož imise pronikají, aby jejich pronikání na sousední pozemek zabránil. Je zcela na něm, aby si případně obstaral potřebná povolení. Pokud soud ze skutečnosti, že žalovaný není provozovatelem komunikace dovozoval nedostatek pasivní legitimace na jeho straně, pak ani tento závěr není správný. Existuje judikatura jak Nejvyššího soudu ČR, tak Nejvyššího správního soudu, která tuto otázku řeší, a to tak, že tím, kdo vlastníkům sousedních nemovitostí odpovídá za překročení zákonem stanovených limitů hluku podle zák.č. 258/2000 Sb., je vlastník pozemní komunikace. Dle žalobců byly v řízení prokázány veškeré skutečnosti svědčící pro vyhovění žalobě. Domáhali se proto, aby odvolací soud napadený rozsudek soudu I. stupně změnil tak, že žalobě bude v celém rozsahu vyhověno.

Žalovaný ve vyjádření k odvolání žalobců především polemizoval s odůvodněním napadeného rozhodnutí, když tvrdil, že v řízení nikdy explicitně nevyjádřil svůj souhlas se znaleckými expertizami předkládanými žalobci a nepotvrdil svůj výslovný a jednoznačný souhlas s žalobním popisem. Soud I. stupně tak neměl podklady pro závěr, že v tomto směru jsou tvrzení účastníků shodná. Nemohl tak učinit skutková zjištění dle ust. § 120 odst. 4 o.s.ř. Dle žalovaného se však jedná o drobný nedostatek, který neměl jinak vliv na správnost rozhodnutí samého. Žalovaný dále poukazoval na to, že žalobci neunesli své důkazní břemeno, neboť žalobu opřeli o expertizy, které se časově neshodují s dobou rozhodnutí soudu I. stupně. Žalovaný se domníval, že důkazy ohledně hlukových imisí měly být aktualizovány, což se však v daném případě nestalo. Poukázal rovněž na to, že žalobci se touto žalobou hromadně domáhají po žalovaném jednání, specifikovaného v žalobním petitu. Dle jeho mínění tak dochází k neakceptovatelné situaci, v jejímž rámci se jeví sporným, zda oprávněně hromadně využívají použitého právního titulu k naplnění své aktivní legitimace. Poukázal na to, že dle judikatury může žalobce k obraně svého porušeného práva použít titulu opírajícího se o ustanovení § 127 odst.1 obč. zák. jen v té části, která se ho bezprostředně dotýká a nemůže bez dalšího uplatňovat práva třetích osob. Žalovaný se domníval, že v daném řízení by proto bylo procesně čistším podat individuální žaloby. Dále žalovaný polemizoval s argumentací žalobců ohledně pasivní legitimace v souvislosti s rozhodnutím Nejvyššího správního soudu ze dne 15.3.2007, sp.zn. 1 As 7/2006. Uvedl, že daným rozhodnutím nebyla prvoplánově řešena problematika hlukové zátěže, ale otázka aplikace ust. § 31 zák.č. 285/2000 Sb. , eventuelně naplnění formálních náležitostí žádosti ve smyslu citovaného zákonného ustanovení. Navíc dle žalovaného toto rozhodnutí zcela ignoruje již platnou komunitární úpravu, na kterou žalovaný upozorňoval již ve svém vyjádření ze dne 15.11. 2006. Žalovaný se domnívá, že vnitrostátní úprava provedená zák.č. 285/2000 Sb. se ocitá vně prostoru vymezeného členským státům pro boj s enormní hlukovou zátěží, a to konkrétně Směrnicí Evropského parlamentu a Rady ze dne 25.6.2002, č. 2002/49/ES (dále jen Směrnice). Žalovaný dále akcentoval, že si pro s svou potřebu nechal zpracovat odborné posouzení žaloby Ing. Josefem N., CSc., o něž opřel i svou argumentaci v dané věci. Toto odborné posouzení , dle jeho názoru, jednoznačně definuje složitost projednávané problematiky, která je reflektována obsahem zmiňované Směrnice. Na základě tohoto odborného posouzení lze zcela jednoznačně uzavřít, že stávající velmi komplikovaný systém vztahů a historických determinací nelze v oblasti ulice xxx řešit pouhým soudním rozhodnutím, které by v konečném důsledku zavedlo cílové řešení do slepé uličky. Dle žalovaného je zřejmé, že řešení, které musí být přijato, musí být řešením strategickým a jakákoli dílčí řešení jsou pouze platonickými. V této souvislosti poukázal i na to, že situace v okolí ulice xxx vyhovuje podmínkám pro přiznání korekce na starou hlukovou zátěž. Za dané situace se žalovaný domnívá, že jediným možným finálním řešením je toliko koncepční dobudování již existujících studií a realizace Pražského městského

okruhu. Jinak rozsudek soudu I. stupně považoval žalovaný za zcela správný, a proto navrhl jeho potvrzení.

Žalobci ve stanovisku k vyjádření žalovaného uvedli, že z části je v něm užitá argumentace k předmětu sporu nejasná a z části pak jde zcela mimo rámec projednávané věci. Měli za to, že žádné z tvrzení žalovaného nepotvrzuje správnost napadeného rozsudku a tak ani nevyvrací opodstatněnost odvolání žalobců a správnost jejich odvolacího návrhu.

Žalovaný na podporu své argumentace k nutnosti řešit otázku hlukové zátěže v žalobou dotčené oblasti komplexně v rámci vybudování Pražského městského okruhu, snesenou ve vyjádření k odvolání, toto doplnil odborným posouzením hlukové zátěže zpracovaným firmou xxx, s.r.o., která se zabývá problematikou nadlimitní hlukové zátěže a která bude pro žalovaného zpracovávat strategické hlukové mapy v souladu se Směrnicí Evropského parlamentu. Dle žalovaného z tohoto odborného posouzení jednoznačně plyne, že žalobci se domáhají podanou žalobou zcela nereálných plnění, která jsou navíc ekonomicky značně náročná a svými obstrukcemi maří realizaci již navržených opatření, jimiž by došlo k odlehčení komunikace xxx od dopravní zátěže (vybudování sjízdných ramp) a maří též záměr vybudovat protihlukovou stěnu ve výši 8 m a délce 800 m. Dle žalovaného by realizací obou uvedených opatření došlo ke snížení hlukové zátěže v dané lokalitě až o 17 dB. Žalovaný tímto posudkem měl v úmyslu deklarovat, že problematice nadlimitní hlukové zátěže je z jeho strany věnována patřičná pozornost a tato otázka je též koncepčně řešena v návaznosti na dopravní problematiku celého města (budování městského okruhu). Za této situace žalovaný znovu akcentoval, že požadavek, aby vlastník nebyl jinými rušen při výkonu svých práv, nelze prosazovat do krajnosti, a proto zákon dává v určitých případech k zásahům do vlastnického práva svolení.

Odvolací soud v předchozím odvolacím řízení doplnil dokazování a zjistil z rozhodnutí Hygienické stanice hl.m. Prahy ze dne 27.11.2007, č.j. ÚPL/5960/80819/07, které nabylo právní moci dne 15.12.2007 bylo zjištěno, že tímto rozhodnutím příspěvkové organizaci hl.m. Prahy – Technické správě komunikací Hlavního města Prahy (dále jen TSK) bylo povoleno provozování zdroje hluku – pozemní komunikace ulice xxx v úseku xxx s hodnotou akustického tlaku 76 dB ve dne a 66 dB v noci v ekvivalentní hodnotě, a to na dobu časově omezenou do 31.12.2012. Z odůvodnění tohoto rozhodnutí bylo zjištěno, že v listopadu 2006 podala TSK žádost o vydání časově omezeného povolení překročení hladin hluku provozu na osmi komunikacích, mimo jiné též na ulici xxx. Z důvodu procesní ekonomie pak požádala o vyčlenění této komunikace z celkové žádosti. Hygienická stanice hl.m. Prahy vycházela ze zjištění, že ulice xxx je komunikací se šesti jízdními pruhy a dělícím středovým pásem, silně zatíženou dopravou. V úseku xxx - xxx jsou směrem do centra chráněné objekty v ulici xxx a xxx, ve směru z centra v ulici xxx a xxx. Na fasádách nejbližších chráněných objektů se pohybují ekvivalentní hladiny akustického tlaku podle výpočtové akustické mapy automobilové dopravy v Praze 2005 do 73 dB v denní době a do 66 dB v noční době. V dané lokalitě, v těsném sousedství komunikace xxx, je exponováno hlukem překračujícím hygienický limit pro starou hlukovou zátěž 1121 obyvatel ve 40 chráněných objektech. K omezení hlučnosti v dané lokalitě byla provedena organizační opatření, a to 1) vyloučení provozu nákladní dopravy nad 6 tun, 2) instalace fotoradaru ke kontrole omezení rychlosti na 80 km/hod. Tím byly vyčerpány organizační možnosti řešení hlukové zátěže, neboť omezení rychlosti na 70 Km/hod. přinese snížení hluku o 1dB a další omezení rychlosti je již bez efektu. Byla proto navržena opatření technická, a to 1) vybudování protihlukové clony v úseku podél ulic xxx a xxx v délce 820 metrů a výšce 8 metrů, která by měla být realizována v roce 2010 a sníží hlukovou hladinu o 4 – 6 dB, 2)

úprava okenních konstrukcí, která bude realizována v roce 2011. Navrženými opatřeními dojde ke snížení hlukových imisí tak, že hladiny hluku ve vnitřních chráněných prostorech nepřekročí hygienický limit 45/35 dB (den /noc) v ekvivalentní hladině. Hygienická stanice hl.m. Prahy dále vycházela ze zjištění, že v roce 2005 bylo ve venkovním prostoru stavby xxx naměřena denní hodnota akustického tlaku 64,5 dB (s odchylkou ± 2,0 dB) a v roce 2007 61,9 dB. V noční době pak na stejném objektu byla zaznamenána hodnota v roce 2005 61,0 dB (se stejnou odchylkou uvedenou výše) a v roce 2007 51,9 dB. Poté rozhodl rozsudkem č.j. 54 Co 390/2007-203 ze dne 30.1.2008 tak, že změnil rozsudek soudu I. stupně tak, že žalovanému uložil povinnost zdržet se rušení hlukem pocházejícím z provozu na pozemní komunikaci – ulici xxx v xxx v úseku mezi ulicí xxx a xxx tak, aby hodnota ekvivalentní hladiny akustického tlaku (ALAeq,T) pro chráněné vnitřní prostory staveb domů č.p. xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx, xxx a xxx v k.ú. xxx v žádném z nich nepřesáhla hodnoty 45dB (A) v době od 6 do 22 hodin a 35 dB (A) v době od 22 do 6 hodin a pro chráněné venkovní prostory těchto domů v žádném z nich nepřesáhla hodnoty 60 dB (A) v době od 6 do 22 hodin a 50 dB (A) v době od 22 do 6 hodin, do jednoho roku od právní moci rozsudku. Dále žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobcům na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů 21.950,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám JUDr. Aleny Bányaiové, CSc., advokátky.

K dovolání žalovaného ve věci rozhodoval Nejvyšší soud rozsudkem č.j. 22 Cdo 3281/2008-273 ze dne 24.11.2010 tak, že dovolání zamítl a žalovanému uložil zaplatit žalobcům náklady řízení.

K ústavní stížnosti žalovaného vydal Ústavní soud dne 11.1.2012 v této věci nález č.j. I.ÚS 451/11-294, kterým rozhodl, že rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 24.11.2010, č.j. 22 Cdo 3281/2008-273 a rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 30.1.2008, č.j. 54 Co 390/2007-203 bylo porušeno základní právo stěžovatele, tedy žalovaného na ochranu majetku zaručené v čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a oba rozsudky zrušil. Neshledal důvodné námitky procesního charakteru, když rozhodnutí odvolacího soudu nepovažoval za překvapivé, neboť tento soud se věcí zabýval z pohledu tvrzení uplatněných účastníky již před soudem l.stupně a z pohledu stejného zákonného ustanovení. V tomto se Ústavní soud ztotožnil se závěrem Nejvyššího soudu. Stěžovatel dále namítl, že pokud má veřejnoprávní normou udělenu výjimku pro překročení hladiny hluku provozu na pozemní komunikaci (rozhodnutí Hygienické stanice hl. m. Prahy ze dne 27.11.2007, č.j. ÚPL/5960/80819/07), nelze již aplikovat soukromoprávní normu, konkrétně § 127 obč. zákoníku, popřípadě aplikovat tuto normu s ohledem na "aspekty sebereflexe veřejnoprávní normy". Podstata stížnosti spočívá v polemice se způsobem interpretace a aplikace ust. § 127 obč. zák., tedy jednoduchého práva obecnými soudy. Takto pojatá ústavní stížnost by stavěla Ústavní soud do pozice další instance v systému všeobecného soudnictví. Na druhé straně Ústavní soud ve své konstantní judikatuře již mnohokrát prokázal, že netoleruje orgánům veřejné moci a především obecným soudům formalistický postup, jehož výsledkem je sofistikované odůvodňování k prosazení zřejmé nespravedlnosti. Zdůraznil přitom mimo jiné, že obecný soud není absolutně vázán doslovným zněním zákona, nýbrž se od něj smí a musí odchýlit, pokud to vyžaduje účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku a že povinnost soudů nalézat právo neznamená pouze vyhledávat přímé a výslovné pokyny v zákonném textu, ale též povinnost zjišťovat a formulovat, co je konkrétním právem i tam, kde jde o interpretaci abstraktních norem a ústavních zásad (srov. např. nález ve věci sp. zn. Pl.ÚS 21/96). Z ústavněprávního pohledu je nutno stanovit podmínky, při jejichž splnění má nesprávná aplikace podústavního práva obecnými soudy za

následek porušení základních práv či svobod. Ústavní soud vymezil tyto podmínky zejména následujícím výčtem: základní práva a svobody v oblasti jednoduchého práva působí jako regulativní ideje, na něž obsahově navazují komplexy norem jednoduchého práva. Porušení některé z těchto norem pak zakládá dotčení na základním právu a svobodě (srov. např. nálezy sp.zn. III.ÚS 224/98, sp.zn. III.ÚS 150/99, sp.zn. II.ÚS 476/09). Přílišný formalismus při výkladu právních norem vedoucí k extrémně nespravedlivému závěru pak znamená porušení základních práv (viz např. nález sp.zn. IV.ÚS 1735/07, nález sp.zn. II.ÚS 3168/09). Vzhledem k tomu, že Ústavní soud není vázán pouze argumentací obsaženou v ústavní stížnosti, bylo zjištěno, že napadeným rozsudkem Nejvyššího soudu, ale též jemu předcházejícím rozsudkem městského soudu, bylo porušeno základní právo stěžovatele na ochranu jeho majetku zakotvené v čl. 11 odst. 1 Listiny. Z hlediska hmotněprávního posouzení sporu mezi stěžovatelem a vedlejšími účastníky vycházely obecné soudy z ustanovení § 127 odst. 1 obč. zákoníku, podle něhož se vlastník věci musí zdržet všeho, čím by nad míru přiměřenou poměrům obtěžoval jiného, nebo čím by vážně ohrožoval výkon jeho práv; proto zejména nesmí ohrozit sousedovu stavbu nebo pozemek úpravami pozemku nebo úpravami stavby na něm zřízené bez toho, že by učinil dostatečné opatření na upevnění stavby nebo pozemku, nesmí nad míru přiměřenou poměrům obtěžovat sousedy hlukem, prachem, popílkem, kouřem, plyny, parami, pachy, pevnými a tekutými odpady, světlem, stíněním a vibracemi, nesmí nechat chovaná zvířata vnikat na sousedící pozemek a nešetrně, popřípadě v nevhodné roční době odstraňovat ze své půdy kořeny stromu nebo odstraňovat větve stromu přesahující na jeho pozemek. Toto ustanovení je na úrovni jednoduchého práva výronem regulace vlastnického práva v Listině, především v jeho sociálně ekonomickém pojetí vyjádřeném lapidárně převzetím tzv. Hedemanovy koncepce v čl. 11 odst. 3 Listiny: "Vlastnictví zavazuje.", s navazujícím zákazem jeho zneužití na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Zákonodárce tak respektoval nepopíratelný poznatek, že vlastnictví neznamená absolutní svobodu vlastníka při výkonu jednotlivých oprávnění tvořících obsah vlastnického práva, ale že vlastníkova svoboda je vymezena zákonem, že vlastnictví lze vykonávat jen v jeho mezích. Právní úprava tzv. sousedského práva je regulací zaměřenou na řešení kolize dvou (více) subjektivních práv, typicky práv vlastnických. V takové situaci je nutnou podmínkou konečného rozhodnutí sporu využití všech možností minimalizace zásahu do jednoho z nich. Tento příkaz k optimalizaci lze normativně odvodit z čl. 4 odst. 4 Listiny, podle kterého základních práv a svobod musí být šetřeno při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod, tudíž analogicky rovněž v případě jejich omezení v důsledku jejich vzájemné kolize (srov. nálezy Ústavního soudu sp.zn. Pl. ÚS 41/02 a Pl. ÚS 34/04). Ústavní soud se však v posuzované věci neztotožňuje se závěry obecných soudů o takové aplikaci § 127 odst. 1 obč. zákoníku, jež vedla k uložení povinnosti stěžovatele zdržet se obtěžování vedlejších účastníků hlukem z pozemní komunikace, neboť nedostatečně zohlednily specifika obecného užívání místní pozemní komunikace a důsledky automobilového provozu na její okolí, čímž nerespektovaly podmínku pro rozlišení přípustných a nepřípustných zásahů do vlastnického práva, tj. "míru přiměřenou poměrům". Tato podmínka, z pohledu testu proporcionality, je souladná s ústavními principy omezení jednoho ze základních práv - práva na ochranu majetku. Ústavní soud má tedy za to, že obecné soudy v situaci kolize dvou základních práv neodůvodněně preferovaly ochranu vlastnického práva vedlejších účastníků, jako vlastníků nemovitostí bezprostředně sousedících s pozemní komunikací, čímž zasáhly současně ústavně nekonformním způsobem do vlastnického práva stěžovatele. Je přitom nepochybné, že stav předmětné místní pozemní komunikace, včetně provozu na ní, je výsledkem mnohaletého vývoje, který mohl být mnohým z vedlejších účastníků znám již v době nabytí jejich vlastnického práva. Pro danou věc je právně významné, že obec jakožto vlastník místní komunikace je povinna strpět obecné užívání této komunikace bez možnosti regulovat provoz na ní. Takové oprávnění náleží

(s výjimkami stanovenými v § 24 odst. 8 zák. č. 13/1997 Sb. týkajících se případů, kdy hrozí nebezpečí z prodlení) - a to i v případě uzavření či částečného uzavření místní komunikace ve smyslu § 24 odst. 2 tohoto zákona, příslušnému silničnímu správnímu úřadu; s vlastníkem pozemní komunikace je žádost o uzavírku pouze projednána. Je tedy zjevné, že obec, jakkoli je vlastníkem pozemní komunikace, není až na výjimky oprávněna provoz na ní jakkoliv regulovat, a ovlivnit tak negativní důsledky, které provoz na komunikaci způsobuje (mimo jiné též hlukové imise). Vzhledem k tomu, že obec nevyvíjí a ze zákona nemůže vyvíjet žádnou činnost, kterou lze ovlivnit provoz na pozemní komunikaci, je pojmově vyloučeno, aby jí byla uložena povinnost zdržet se rušení hlukem pocházejícím z provozu na pozemní komunikaci. Analogicky lze poukázat na vyloučení odpovědnosti obce za škody vyplývající z provozu na pozemních komunikacích, jež je přímo zakotveno v § 27 odst. 4 zák. č. 13/1997 Sb., podle něhož platí, že vlastník dálnice, silnice, místní komunikace nebo chodníku odpovídá podle obecných právních předpisů vlastníkům sousedních nemovitostí za škody, které jim vznikly v důsledku stavebního stavu nebo dopravně technického stavu těchto komunikací; neodpovídá však za škody vzniklé vlastníkům sousedních nemovitostí v důsledku provozu na těchto pozemních komunikacích. I tato koncepce vyloučení odpovědnosti za škodu způsobenou provozem na pozemních komunikacích zjevně vychází ze skutečnosti, že - na rozdíl od technického nebo stavebního stavu komunikací - je provoz na ní vlastníkem komunikace neovlivnitelný. Ústavní soud nezpochybňuje, že vlastnická práva vedlejších účastníků byla a jsou za daného stavu věci imisemi hluku porušována, avšak zaujímá stanovisko, že se tak neděje v míře nepřiměřené dlouhodobě se formujícím poměrům v okolí předmětné veřejné komunikace. K tomuto závěru dodává, že sami vedlejší účastníci jsou velmi pravděpodobně vykonavateli práva obecného užívání předmětné místní komunikace, neboť tuto komunikaci užívají k zajištění obslužnosti nemovitostí v jejich vlastnictví. Ústavní soud zpochybnil i reálnost případného výkonu rozhodnutí a zdůraznil, že přihlížel ke skutečnosti, že stěžovatel (jak vyplývá z obsahu vyžádaného spisu obvodního soudu) provedl a provádí v současné době opatření, která by měla vyústit v další snížení imisí hluku způsobeného provozem na předmětné komunikaci (viz budování Pražského městského okruhu, návrh na vybudování protihlukové stěny na ulici xxx) a jak vyplývá z odůvodnění rozhodnutí Hygienické stanice Hlavního města Prahy ze dne 27.11.2007, č.j. ÚPL/5960/80819/07, byla provedena organizační opatření ke snížení hluku a následně navržena opatření technického charakteru. Protihluková clona je navržena taktéž v úseku podél ulic xxx a xxx, u obytných a školských objektů dojde k provedení úpravy okenních konstrukcí. V důsledku těchto opatření, jejichž předpokládané provedení vyvolá náklady ve výši 75 mil. Kč, by měl být hluk omezen na "rozumně dosažitelnou míru", proto bylo stěžovateli povoleno časově (do 31. 12. 2012) omezené provozování zdroje hluku - předmětné pozemní komunikace. Ústavní soud má proto za to, že s ohledem na skutečnost, že jde o páteřní komunikaci hlavního města se silnou dopravní zátěží, není za daných podmínek a s přihlédnutím ke shora citovaným ustanovením zákona o pozemních komunikacích, na místě aplikovat § 127 obč. zákoníku způsobem, který zvolily městský soud a Nejvyšší soud, tedy způsobem zjevně nezohledňujícím reálnou situaci. Ústavní soud nepřiznal vedlejším účastníkům právo na náhradu nákladů řízení, neboť neshledal splnění podmínek § 62 odst. 4 zákona o Ústavním soudu.

Při jednání odvolacího soudu se žalobci vyjádřili tak, že Ústavní soud svým nálezem porušil principy své činnosti ohledně mezí přezkumu rozhodnutí, když jím porušil předvídatelnost rozhodnutí, neboť oba obecné soudy vycházely z ustálené judikatury, dokonce i předválečné. Ustanovení občanského zákoníku vyložil v rozporu jejich obsahem a smyslem, dal ustáleným pojmům jiný obsah, než mají. Polemizovali s názorem, že žalovaný nemá žádnou možnost ovlivnit provoz na pozemní komunikaci a s odkazem na ust. § 127 obč.

zák. odlišil obtěžování jiného a vážné ohrožování práv. Kriterium míry přiměřené poměrům má význam jen u slabší míry zásahu, zatímco v daném případě jsou práva sousedních vlastníků ohrožována, porušována. Ústavní soud vůbec nevysvětlil, jaký rozsah rušení jednoho výletníka druhým považuje za přiměřený a zda přesahuje míru považovanou v daném místě za únosnou, zaměřil se na to, jakým způsobem může rušitel ovlivnit důsledky činnosti provozované na jeho nemovitosti. Žalovaný je ale nejen vlastníkem, ale zároveň vykonavatelem veřejné správy. Není zřejmé, na základě jakých podkladů Ústavní soud kritizoval reálnost rozsudků ve vztahu k funkčním a finančním možnostem žalovaného, když tyto nebyly vůbec zjišťovány. Navíc opatření, která se chystají, směřují spíše ke zhoršení situace. Nález považují na nesprávný, porušující principy přezkumu rozsudků Ústavním soudem.

Žalovaný uvedl, že nález Ústavního soudu je postaven na zásadě proporcionality. Není možno směšovat orgán samosprávní s orgánem správním, vlastník a správně komunikace není totožný. Ministerstva a zákonodárné orgány připravují zákony, které uloží stavebníkům do budoucna vytvářet protihluková opatření, aby se zamezilo podobným situacím, jako je tato. Navrhli potvrzení rozsudku soudu l.stupně a vzdali se práva na náhradu nákladů celého řízení.

Poté odvolací soud znovu přezkoumal napadené rozhodnutí soudu l.stupně (§ 212 a násl. o.s.ř.) a jsa vázán právním názorem Ústavního soudu, dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

Soud l. stupně zjistil správně skutkový stav a po doplnění dokazování odvolacím soudem v předchozím odvolacím řízení dává dostatečný skutkový podklad pro konečné rozhodnutí. Skutkový stav posoudil soud l. stupně správně i po právní stránce, když jeho názory jsou v podstatě shodné s právními závěry vyslovenými v nálezu Ústavního soudu, který odpovídá i na námitky žalobců uvedené v posledním vyjádření, zejména pokud jde o rozsah a důvody přezkumu rozhodnutí. Ústavní soud shodně se soudem l. stupně zdůraznil, že obec jakožto vlastník místní komunikace je povinna strpět obecné užívání této komunikace bez možnosti regulovat provoz na ní, když i v případě uzavření či částečného uzavření místní komunikace ve smyslu § 24 odst. 2 zák. č. 13/1997 Sb. náleží právo příslušnému silničnímu správnímu úřadu a s vlastníkem pozemní komunikace je žádost o uzavírku pouze projednána. Žalovaná obec, jakkoli je vlastníkem pozemní komunikace, není až na výjimky oprávněna provoz na ní jakkoliv regulovat, a ovlivnit tak negativní důsledky, které provoz na komunikaci způsobuje (mimo jiné též hlukové imise). Vzhledem k tomu, že obec nevyvíjí a ze zákona nemůže vyvíjet žádnou činnost, kterou lze ovlivnit provoz na pozemní komunikaci, je pojmově vyloučeno, aby jí byla uložena povinnost zdržet se rušení hlukem pocházejícím z provozu na pozemní komunikaci, a proto není namístě aplikovat ust. § 127 obč. zák. tak, jak se žalobci svým skutkovým tvrzením domáhají. S bližším odůvodněním odkazuje odvolací soud na odůvodnění napadeného rozsudku soudem l. stupně a na odůvodnění nálezu Ústavního soudu, neboť opětné opakování výše uvedeného popisu a citace uvedených rozhodnutí považuje odvolací za nadbytečné.Protože odvolací soud nenalezl žádnou jinou hmotněprávní zákonnou úpravu, podle které by bylo možno žalobě vyhovět, napadený rozsudek potvrdil podle ust. § 219 o.s.ř. jako věcně správné včetně výroku o nákladech řízení.

O nákladech řízení odvolacího a dovolacího rozhodl odvolací soud podle ust. § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. s přihlédnutím k tomu, že úspěšný žalovaný se práva na náhradu nákladů řízení vzdal.

Proti tomuto rozsudku n e n í přípustné dovolání, ledaže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu prostřednictvím soudu l. stupně k Nejvyššímu soudu.

V Praze 18. dubna 2012

JUDr. Daniela B e n e š o v á, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Dvořáčková